Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го СІЧНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 22. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 24, 1953. VOL. LXI

ВИКІНЧЕНО СПІР ПРО СЕКРЕТАРЯ ОБОРОНИ

Вашингтон. — През. Айзенгавер передав Сенатові до затвердження призначення Чарлса Е. Вілсона на становище секретаря оборони після того, як він погодився продати свої уділи в корпорації Дженерал Моторс, яка дістає замовлення від цього департаменту на продукцію оборонних засобів. Переговори над цією справою велися „поза кулісами" увесь день, спричиняючи новому президентові багато турбот і перепон зайнятися важливими справами національної і світової політики. Не зважаючи на турботи з призначенням секретаря оборони президент запросив затверджених уже членів свого кабінету на наради в п'ятницю, щоб розгорнути програмові справи своєї політики. Він саме працює над викінченням промови про „стан країни", яка буде радше законодатною програмою нової адміністрації.

Крім затвердження кабінетних секретарів Сенат має застановитися ще над затвердженням яких тридцяти інших високих урядовців, між якими на переді стоїть ген. Валтер Бедер Сміт, що залишивши пост директора Центральної Розвідчої Служби, прийняв призначення на становище підсекретаря стейту. На його місце, як звідомляють, має прийти Аллен В. Доллес, брат секретаря стейту Джана Фостера Доллеса. Президент зайнятий теж підшуканням відповідних осіб на різнородні високі урядові становища на місце тих людей, що зголосили свою димісію з нагоди зміни демократичної адміністрації на республіканську. До таких змін належить між ін. прийняття димісії директора Агенції Економічної Стабілізації Майкела В. Ді Салла, з яким зв'язана справа контролі цін і платень.

ПЕРШИЙ ВИСТУП НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ

Новий державний секретар в уряді президента Айзенгавера, — Джан Фостер Доллес, започаткував свою працю виступом перед сенатським комітетом закордонних справ у Вашингтоні. Раніше Доллес повідомив всіх урядників державного департаменту, що очікує від них „дисципліни і позитивної льояльности".

Европейські держави цікавляться боротьбою за бюджет в новому Конґресі ЗДА

Женева. — Уряди европейських держав дуже цікавляться тією боротьбою в американському Конґресі, в якій новий уряд ЗДА схоче обкроїти федеральний бюджет, — який предложив президент Труман на найближчий рік. Це зацікавлення спричинене двома фактами. Европейські уряди хотіли б уже раз прийти до бюджетової рівноваги, бо досі через державні видатки часто падають уряди, і не можна дійти до політичної стійкости. В Европі думають, що боротьба за висоту бюджету в Америці викличе там більше симпатій до европейських держав, які дотепер Америка критикувала за те, що вони не могли дати собі ради з державними видатками. Нова республіканська партія в ЗДА з великим негодуванням прийняла високий бюджет старої адміністрації, а це саме діється під час дискусії над бюджетом в европейських парляментах, бо демократії вважають дуже на те, щоб новими податками не обтяжувати населення.

В Кореї збито знову 4 ворожі літаки

Токіо. — Аліянтські боєві літаки, охороняючи вчора акцію аліянтських бомбардувальників над територією Північної Кореї, збили чотири дальші ворожі літаки совєтського типу МІҐ, пошкодивши три інші. Ворожі літаки збито в повітряному бою біля кордону Манджурії, що його звели 10 аліянтських літаків з 12 ворожими літаками. Вчорашня перемога аліянтів збільшила втрати ворожої авіяції впродовж перших трьох тижнів цього року до 28 літаків збитих, 4 правдоподібно збитих і 26 пошкоджених. На наземному фронті теж вчора обмежувались бої тільки до патрульних та припадкових артилерійських перестрілок.

ШПИГУНСЬКА ЛИХОМАНКА В СОВЄТАХ НЕ ВГАВАЄ

Берлін. — Із Совєтського Союзу та з під-совєтських країн „народної демократії" надходять дальші повідомлення про шпигунську лихоманку, яка практично охоплює все життя за залізною заслоною. Підсовєтська преса продовжує закликати своїх громадян до „пильности" проти „шпигунів" і диверсантів англо - американського імперіялізму", заповідаючи все нову чистку і все з нових ділянок життя. Окремі інформації про поширення „чистки" наспіли із Східної Німеччини, де вже теж т. зв. християнсько-демократичне об'єднання заповіло усунення із своїх рядів всіх ворогів соціялізму і Совєтського Союзу. Політичний Комітет тої прибудівки комуністичної партії виніс таке рішення в окремій резолюції, — затитулований: „Наука із справи Дертінґера". Георг Дертінґер ще кілька днів тому був східно-німецьким міністром закордонних справ та заступником голови того об'єднання, але минулої п'ятниці його заарештовано під закидом шпигунства в користь Заходу. В згаданій резолюції сказано, що „генеральний секретар, разом з центральним слідчим комітетом, доручили поробити всі заходи для негайної і дбайливої перевірки всіх керівних органів та представників християнсько-демократичного об'єднання в державному апараті і в партії". За оцінку кожного такого представника і члена партії правитиме „його опінія про Совєтський Союз, провідну силу у великому таборі світового миру й для нас ідеал для створення бази для побудови соціялізму". Негайно після арешту Дертінґера, таємна поліція почала облаву на всіх його співробітників та приятелів, яких він, як міністер закордонних справ та видатна особа в „народно-демократичному" уряді міг мати більшу кількість. Багато з тих його співробітників вже потрапили продертись на захід.

Демократичні провідники за підтримку Айзенгавера

Вашингтон.—Гаррі С. Труман і Адлей Е. Стівенсон видали заклик до Демократичної партії, щоб вона підтримала президента Айзенгавера у всіх його політичних посягненнях, що мають на меті добро країни. Вони теж закликали своїх однодумців, щоб робити різницю між партійною опозицією і опозицією для добра якоїсь справи. Цей заклик поміщений в щомісячному органі Демократичної партії „Демократік Дайджест". Труман перебрався тепер до свого дому в Індепенденс, у стейті Мізурі, одначе відкрив своє бюро в сусіднім місті Канзас Ситі, звідки полагоджує різнородні особисті й партійні справи. Коли до нього зголосилися кореспонденти, які бували на пресових конференціях в Білому Домі, він повідомив їх, що то він постарався за відпустку для Айзенгаверового сина з військової служби в Кореї, щоб син міг бути приявним на інавґурації батька у Вашингтоні. Як батько, так і син, не хотіли брати на себе відповідальности за таку відпустку, щоб не виглядало на фаворизування родини зі шкодою для публічної справи.

Доллес вимагає вірности від урядовців

Вашингтон. — Одним з перших виявів діяльности нового секретаря державного департаменту, Дж. Доллеса було листовне звернення до 16,500 працівників державного департаменту й акордонної служби. У своєму листі, державний секретар вказує на потребу „виразної льояльности" з боку його співпрацівників, яку вони повинні проявити у відношенні до політики президента й Конґресу. Льояльність ця не повинна проте сягати таких меж, щоб це принижувало гідність чи відбивалось на службових відносинах. Ці самі думки Дж. Доллес повторив у розмові з кореспондентами, сказавши, що „дисципліна й льояльність є чинники, які можуть наявно перемогти у холодній війні", а також, якщо прийде необхідність, й в гарячій війні. Такі вислови керівника державного департаменту говорять про можливість перегляду складу працівників згаданих двох департаментів. Про це саме говорить й постанова Сенатської Комісія Закордонних Відносин, що прямує присвятити оздоровлення відносин в державному департаменті, що заповідали республіканці під час передвиборчої кампанії. Особливо виразний є натиск Доллеса на ділянку закордонних справ, де перемагає шляхетність відносин. Державний секретар підкреслив, що середовища державного департаменту й закордонних справ є саме ті, де „льояльні американці посвячуються охороні американських ідеалів".

Совєтська продукція в 1952 р. зросла на 1%

Лондон. — Центральний статистичний уряд при раді міністрів СССР проголосив, що в минулому році в загальному совєтська продукція зросла на не цілий один відсоток, згідно з повідомленням московської радіостанції. Звіт цей, як звичайно, не подає цифр, тільки говорить про відсотки в порівнянні з минулим роком. Чотири головні індустрії не вспіли виконати своєї норми. Сюди належать: деревна промисловість (90%), рибна промисловість (94%), будова транспортових машин (96%) і сільськогосподарських машин (96%). Також „деяке число інших промисловостей не вспіли виконати призначеної їм норми", повідомляє московське радіо. Зате інші промисловості виказують зріст в порівнянні з 1951 роком: чавуну випродуковано на 14% більше, сталі (10%), вугілля (7%), залізничних рейок (53%), та турбінових ґенераторів (30%). Також видавничі фірми випродукували чотири відсотки більше всякої пропаґандивної бібули в порівнянні з 1951 роком.

Чехи домагаються відклику трьох французьких дипломатів

Відень. — Уряд комуністичної Чехословаччини звернувся вчора до французької амбасади в Празі з домаганням негайного відклику військового аташе полк. Ґастальда та двох асистентів торговельного аташе. Всіх їх обвинувачується за зв'язок і співпрацю з західною шпигунською сіткою в Чехословаччині, керованою колишнім французьким генеральним консулем в Братіславі, Мануельом Манашом, проголошеним два роки тому „небажаною особою" в Чехословаччині. З ноти виходить, що чеське домагання є відплатою за те, що французький уряд минулого тижня викинув з Франції за шпигунство чехословацького військового аташе та двох його помічників. Тимчасом в самій Чехословаччині заповідається на новий показовий процес проти „ворогів народу" та „аґентів англо-американського імперіялізму", тим разом на Словаччині. Братиславська „Правда", орган словацької комуністичної партії, виступила з гострою атакою проти заарештованих три тижні тому двох видатних словацьких комуністичних діячів, д-ра Ґустава Гусака і Ляка Новомеского, яким закидується „буржуазний націоналізм" та зв'язок з повішеним недавно в Празі Владіміром Клементісом.

Уряд за відібрання громадянства двом комуністам

Ню Йорк. — Федеральний прокуратор Майлс Лейн зголосив в федеральнім окружнім суді позов проти Віктора Дж. Джерома й Луї Вейнстока, щоб відобрати їм громадянство, яке вони набули як іміґранти. Обидва натуралізовані громадяни брали участь у підривних діях для насильного скинення американського уряду і належали до групи 13 осіб, що їх лава присяжних суддів признала винуватими в середу. Джером приїхав до ЗДА з Польщі, а Вейнсток з Угорщини. Тому, що вони мають дістати кару тюрми від судді Едварда Дімока наступного тижня, їх справа протягнеться довший час. Навіть, якщо б суд уневажнив їм право громадянства, вони мусять наперед відсидіти кару за змову проти уряду, а щойно тоді будуть депортовані до своїх колишніх рідних країн. Джером приїхав до Америки в 1915 році під іменем Джером Ізаак Роман, а Луї Вейнсток приїхав в 1924 році під іменем Лайош Вейнсток і не зміняв свого імени.

Син сенатора Тефта шукає підтримки Сенату

Вашингтон. — Вільям Тефт третій, син відомого республіканського діяча з Огайо, звернувся до сенаторів за підтримкою для нього в призначенні його на становище посла ЗДА в Ірляндії. Справа ця вважається делікатною, що може поставити в неясне становище президента держави. Молодий Тефт має 37 років. Він був професором університету в Єйл, й три роки заступником адміністратора Адміністрації Економічної Співпраці в Ірляндії. Він дуже популярний і має підтримку серед численних американців ірляндського походження. Тефт — батько висловився, що він не бере ніякої участи в акції свого сина.

ҐУБЕРНАТОРИ СТЕЙТІВ ІЛИНОЙ І ВИСКАНСИН ПРОГОЛОСИЛИ „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ"

Шікаґо, Ілл. — Голова Ліґи Американців Українського Походження в Шікаґо, п. Іван Дужанський, повідомляє, що губернатор стейту Ілиной п. В. Страттон проголосив день 25-го січня ц. р. як „Український День" в тому стейті, у зв'язку з 35-літтям проголошення самостійности і 34-літтям проголошення соборности Української Народної Республіки. З цього приводу відбудуться в Шікаґо відповідні святкування, до яких закликає губернатор всіх громадян.

Рівночасно повідомляють з Милвокі, що теж губернатор стейту Вискансин п. Колер проголосив в своєму стейті „Український День", який обходитимуть в дні 1-го лютого. Згадуючи про проголошення самостійности Української Народної Республіки 35 років тому, губернатор Колер в своїй проклямації м. ін. говорить: „Ця велика річниця буде святкована українцями в цілому світі на згадку вільної колись України та для закріплення їхньої віри в кінцеву перемогу волі... Громадяни стейту Вискансин радіють, що мають нагоду допомогти волелюбним людям, долучуючись до своїх співгромадян українського походження в святкуванні Українського Дня 1-го лютого. Свято це є 35-літтям повстання вільної і незалежної Української Республіки. Хоч ця Республіка впала під насильною окупацією російських комуністів в 1922 році, проте українці продовжують свою боротьбу за волю пасивним спротивом всього народу та активною боротьбою сил свого героїчного підпілля".

Вже раніше такі Українські Дні для відзначення річниць проголошення самостійности і соборности Української Народної Республіки проголосили губернатори стейтів Огайо, Меріленд, Ню Джерзі, Коннетикат, Пенсилвенії і Массачуссетс.

Лотиші втікають до Швеції

Стокгольм, Швеція. — Вперше за кілька останніх років групі відважних лотишів пощастило обманути сильно совєтську контролю мореплавства та втекти до Швеції таки совєтським малим кораблем. Втеча пощастила завдяки змові з капітаном корабля, який, доїжджаючи до шведського острова Ґотлянд, замкнув чотирьох моряків, а сам разом із одною родиною причалив до порту Бурґсвіґ, прохаючи шведського азилю. Шведські власті перевірюють це їхнє прохання азилю, а совєтський уряд домагається видачі капітана за „морське розбишацтво". — Під час подорожі задушилася одна дитина, яку сховано в закамарках корабля, щоб не виявити передчасно втечі.

● Директор Бюра Військової Допомоги Департаменту Оборони від'їжджає на Далекий Схід, щоб приглянутися до діяльности груп військової допомоги в Філіпінах, Формозі та Індо-Китаї.

Відкрили попсовані гальми в другому потязі на шляху Бостон–Вашинґтон

Вашинґтон. — Впродовж неповна двох тижнів Федеральне Слідче Бюро відкрило вже другий випадок ушкодження гальм в залізничім потязі на шляху Бостон-Вашинґтон, підозріваючи, що хтось навмисно псує гальми. Це виявив сен. Чарлз В. Тобі, голова сенатської торговельної комісії, яка зарядила слідство над катастрофічною їздою потягу „Федерал Експрес" 15 січня, коли він, доїжджаючи з Балтимор до Вашинґтону, вдарив усією силою в ворота головної станції і впав до пивниці. У другому потязі, а саме „Колоніял Експресс" найдено недостачі в гальмах теж після виїзду з станції Ню Гейвен у стейті Конетикат в середу 21 січня. Тому, що слідство, ведене сенатською торговельною комісією, охоплює технічні подробиці, вислід його передано до провірки Федеральному Слідчому Бюрові.

Американський Леґіон за заборону комуністичних фільмів

Голівуд. — Американський Леґіон приєднався до місцевої Фільмової Ради Американської Федерації Праці, яка поробила старання перевести законодавство для заборони ввоження до Злучених Держав фільм, продукованих в країнах під комуністичними режимами або симпатиками комунізму. Леґіон повідомив, що звернеться до палатної комісії неамериканських діянь у Вашинґтоні за започаткуванням відповідного закону для заборони імпортування комуністичних фільмів.

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ" В МАССАЧУСЕТС

Ґубернатор стейту Массачусетс п. Кристіян А. Гартер підписує проклямацію „Дня Української Незалежности" в тому стейті в річницю проголошення самостійности Української Народної Республіки. Під час церемонії підпису декларації, українська делеґація вручила ґубернаторові цвіти та Історію України. На фото, разом з ґубернатором, члени делеґації Об'єднаного Українського Комітету з Бостону: о. мітрат В. А. Каськів з Кембридж, Зена Міґован, Ірина Данилевич, Ольга Петрейко, адв. Д. Романів (за ґубернатором), Валя Колосівська, Ангелина Данилевич та о. І. Данилевич з Бостону.

Як Москва організувала іранських комуністів

Тегеран, Іран. — Деякі високі політичні кола в Тегерані думають, що в Ірані існують дві комуністичні партії: одна совєтсько - російська і одна англійська. Цей погляд, дивний для читача, зродився з того факту, що одним із організаторів комуністів в Ірані був високий урядовець Англійсько - іранської нафтової спілки, і він був також одним із основників часопису „Мардом", головного комуністичного органу. Все це ділялося після того, як 1941 року союзники були зайняли Іран. Англія і Америка думали тоді про війну, а Москва взялася до організації правдивої масової партії (Тудеґ - маса), якій в Ірані не може протиставитися жадна інша політична сила, бо там немає партій, що мали б масове членство. Комуністи зорганізували також робітничі юнії. Чотири чи п'ять інших політичних партій не мають масового характеру. Всі ті протикомуністичні сили не мають спільної ідейної основи ,ані великого авторитетного провідника. Дехто з іранців обвинувачує Англію і Америку, які своєю глупотою (Англія) та браком зрозуміння (ЗДА) не допомогли давніше, під час другої війни, зорганізуватися іранським демократичним силам.

СУД ПІДТРИМУЄ ВИРІЗНЮВАННЯ РАС В РЕСТОРАНАХ СТОЛИЦІ

Вашинґтон. — Апеляційний Федеральний Суд вирішив 5 голосами проти 4, що ресторани в Дистрикті Колумбія, тобто в окрузі, в якій положене місто Вашинґтон, мають право вирізняти гостей щодо раси. Урядовці Колумбійського Дистрикту якстій заповіли, що вони звернуться в цій справі до Верховного Суду Злучених Держав. Вирішення суду поставило в некорисне положення президента Айзенгавера. Під час виборчої кампанії він обіцяв знести всяке расове вирізнювання в столиці країни, а тепер сталося щось противне. Правнича справа відрізнювання білих гостей від чорних у ресторанах столиці почалася ще в 1950 р., коли трьом неграм відмовили обслуги в однім ресторані. Урядовці Колумбійського Дистрикту обіцяли тоді пізвати до суду власників ресторану на підставі „затраченого закону" з 1872 р., який забороняє дискримінацію рас. Суд вирішив, що цей закон не важний тому, що тодішня місцева леґіслатура не мала права такий закон ухвалювати, а закони для Колумбійського Дистрикту скодифіковано щойно в 1901 р. без заборони дискримінації. Керівний суддя у своїм правничім виводі заявив, що він руководиться законом, а не практичною мудрістю, чи дискримінація нанесе шкоду.

КОРОТКІ ВІСТІ

● **Фонд Рокефеллера** роздав дол. 2,584,000 на різнородні добродійні цілі за останні чотири місяці в 1952 р. Крім американських установ дістали дол. 133,000 три европейські установи, що займаються вихованням дітей.

● **Американський генерал** — Артур Дж. Трудо запевнив населення японського острова Гоккаїдо, що американські війська не залишать цього острова. Над цим, найдалі на північ висуненім японським островом, часто літають совєтські літаки, які тепер збиватиме американська артилерія.

● **Підписав прохання** за помилування комуністів і втратив становище професора в Стейтовій Колеґії в Емпорія, у стейті Канзас. Це д-р В. Лу Танді, якому відраджував голова колеґії висилати петицію до президента Трумана за помилування одинадцяти засуджених комуністів у Ню Йорку.

● **Колишній президент** Герберт Гувер матиме першенство перед Труманом при товариських і урядових зустрічах на підставі дипломатичного протоколу.

● **Корейський генерал** Кім Чонґ Оґ, суперінтендент корейської військової Академії, прибув на два тижні до Військової Академії ЗДА, щоб приглянутися методам навчання у військових школах Америки.

● **Новий французький уряд** прем'єра Рене Маєра рятує свій бюджет при допомозі позички із державного банку.

● **Берлінський посадник** д-р Ернест Ройтер заявив, що на це місто йде сильний комуністичний натиск, і воно зможе встоятися тільки тоді, коли матиме допомогу Заходу, головним чином ЗДА.

● **Совєтський представник** до ОН Т. В. Рябушкін поставив внесок, щоб перевести статистику різних національних груп в Европі й Азії. Це мала б зробити Комісія для справ населення при ОН.

● **В Ірані не видно наслідків** 18 місячної нафтової кризи, бо, як заявив іранський урядовець, „іранський нарід живе скромно, і може тісніше зав'язувати пояс." Подібна криза в Англії, заявив цей урядовець, зробила б більшу шкоду за один тиждень, як у нас за півтора року".

КАРА СМЕРТИ ЗА ЗМОВУ ПРОТИ УРЯДУ В ЄГИПТІ

Каїро. — Єгипетський уряд прем'єра Наґіба подає подробиці про змову, яку організував лейтенант полковник Мохаммед Госні ел Даманговрі. Його засудили до смертної кари, в найвищім військовім суді, бо він організував змову, щоб скинути теперішній єгипетський уряд. Його брата, капітана Гассана визнали винним у тому, що він не повідомив про організації цієї змови, та „негоноровo" звільнили з військової служби. Суд призначив йому ще й п'ять років примусової праці, але прем'єр Наґіб подарував йому цю кару. Також повідомили, що в зв'язку з цією змовою заарештували 45 старшин та 100 цивільних осіб. 62 цивільні особи з цих заарештованих вислали до форту в Ел Торі над Червоним морем, в Сінайській пустині, що віддалений 300 миль на південний захід від Каїро. Покищо відложили виконання кари смерти полковникові Даманговрі, якого мали розстріляти вже в четвер.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІЛЬНИЙ ДУХ ПОНЕВОЛЕНОГО НАРОДУ

Український нарід замкнений в мурах совєтської тюрми народів і відгороджений від світу залізною заслоною та повіддю брехливої комуністичної пропаґанди. Роки такого відмежування продовжуються, зв'язки вриваються і утруднюються й нам у вільному світі щораз трудніше не тільки здобувати конкретні повідомлення про життя-буття нашого народу, але поступово затирається й правильне уявлення про нього.

Все ж таки, на підставі різних матеріялів та інформацій з різних джерел, включно з вичитаними в рядках і між рядками совєтської преси, можна прийти до одного безсумнівного заключення: український нарід перебуває в найстрашнішій неволі, зазнає найжахливіших терпінь і знущань та терпить найбільшу нужду, але дух того поневоленого народу вільний, сильний і незломний, незважаючи на всі пекольні обставини.

Не всі вістки з України подається сьогодні до публічного відома, бо не всі можна подавати без нової загрози для українського народу. Свідчення українських втікачів із совєтської армії та припадкових цивільних осіб, яким пощастило пробитись на захід через залізну заслону, строго таємні вістки зв'язкових українського підпілля між Україною та Західною Европою, припадкові інформації чужинців, що в такій або іншій формі побували на Україні і згадані вже написані або й ненаписані рядки в підсовєтській пресі, всі вони свідчать про жахливу неволю українського народу з одного боку, а про його незламний, вольний дух з другого.

Треба припускати, що власне цей незламний дух Українського народу і його прагнення волі та затяжна боротьба за ту волю викликали тепер нову хвилю справжньої гістерії Москви проти українського націоналізму, що так яскраво пробивається в кожному числі підсовєтсько-української преси.

В останніх числах „Свободи" подано кілька синтетичних вісток на ці теми. Але студіюючи уважніше цю підсовєтську пресу — не кажучи вже про інші повідомлення з України — там аж надто яскраво пробивається три головні моменти, що можуть характеризувати теперішнє положення в Україні та окупаційну московську політику у відношенні до українського народу.

Перший з цих моментів — це безсумніву український націоналізм. В статтях, коментарах і навіть в звичайних дрібних вістках в тій пресі повно найогиднішої лайки власне на „українських буржуазних націоналістів", яких обдаровується всіми найбільш „сочистими" прикметниками багатого на плюгавства російського лексикону. При цьому автори тих писань вже навіть не завдають собі труду, щоб все трималось якнебудь купи. В одному реченні написано, що націоналістів розгромлено, зараз в другому закликається до боротьби проти них і так ні кінця ні краю.

Другий момент в цих писаннях — це „воз'єднання" з Москвою. До обридження і огиди виписується похвальні гимни на честь „старшого брата", приписуючи йому всі блага для України і рівночасно підкреслюючи, що першою і головною ціллю всіх ворогів України є намагання відірвати її від Московії.

Третій момент — це український зв'язок зі Заходом. Виписується довжелезні „праці" про те, скільки то горя і нещасть зазнала Україна та її нарід від Заходу, головно від Америки і Ватикану та як на неї тепер напосілись „американські імперіялісти" і їх аґенти — „українські буржуазні націоналісти".

Під кутом цих трьох моментів сьогодні в поневоленій Україні практично все пишеться і говориться з наказу Кремля і це поза всяким сумнівом тільки доказує, що власне ці три моменти: український націоналізм, змагання до самостійности та окремішности від Москви і, вкінці, зв'язок та тяготіння українського народу до Заходу є найбільш актуальні в Україні та найбільш загрозливі для Москви.

І це власне доказує вільний, непокірний дух поневоленого українського народу.

Протижидівський наступ Кремля

Американські газети переповнені тепер вістями про такі переслідування жидів комуністичними режимами в Европі, що цілком подібні до гітлерівських. Тільки за Гітлера жиди бодай знали, що їх жде, бо антисемітизм був явним і одвертим та був складовою частиною націстівської політики. Такого, щоб подібне могло статись в Совєтах і діятись на приказ Сталіна, жиди давніше не припускали, а навіть нині є ще такі, що в це не вірять.

Як би хто не виясняв можливість чи неможливість кремлівського антисемітизму, самого факту ворожого наставлення комуністичних режимів в Европі до жидів ніхто не заперечує. Макс Лернер, стверджуючи це в „Ню Йорк Пост" (з 21 січня), робить ще дуже цікаву заввагу щадо антисемітизму в Угорщині. Він пише: ,Що виглядає особливо злобним в Угорщині, це та іронія, що кремлівську політику антисемітизму здійснює мадярський режим, головні провідники якого є самі жидівського роду".

Ніхто не знає повної відповіді, що спонукало Кремль до протижидівської кампанії в СССР та сателітських країнах. Прецінь Москва добре знала, яку реакцію викличе в світі її антисемітизм, хоч би вона до нього одверто не признавалась. Офіційно вона веде кампанію тільки проти „сіоністів", яких називає „американськими шпигунами". Але факти, які пересилають з Европи американські кореспонденти, вказують, що акція Кремля звернена не тільки проти сіоністів, але взагалі проти жидівства. До „американських шпигунів" зараховано Кремлем, наприклад, американський „Джойнт", який є на ділі гуманітарною організацією ,яка рятує жидів у цілому світі головно від нужди. Ніхто теж не повірить, щоб совєтські лікарі-жиди намагались вкоротити життя своїм лікуванням Жданову, чи кому іншому з совєтських провідників. Зате радше можна б повірити вістям, що це Маленков, який має амбіцію стати наступником Сталіна, спричинив цей антисемітизм, щоб таким чином зліквідувати неприхильні йому елементи, в тому і такого сильного суперника як Вячеслава Молотова, жінка якого є жидівського походження.

Розв'язку цеї нової кремлівської загадки комплікує і та обставина, що почалося сильне переслідування жидів в Східній Німеччині та що там комуністичний режим затісняє зв'язки з давніми націстівськими верховодами. Почався в Москві теж сильний наступ на Ізраїль за його спілку з „британською розвідкою" і „британським імперіялізмом" та з „американськими мільйонерами", якими ніби кермує Бенджемин Коген, дорадник департаменту стейту, очевидно для „шпигунських цілей"', звернених проти Совєтів. В цю акцію втягнені, як пише „Новоє Время" особи, що тепер стоять на чолі уряду Ізраїля, а акція ця мала початись ще в 1947 році з участю Трумана, Ачесона, Моргентава, Бен Гуріона і Моше Шарета.

Про цей антисемітизм Москви, сказав сенатор Лімен у Вашинґтоні таке:

„Нам треба тепер щось більше робити, ніж протестувати. Нам треба рятувати тих, що ще можуть бути врятовані. Нам треба, щоби були обвинувачення совєтських провідників за всі злочини, яких вони допустились супроти тисячів і мільйонів людей, а до яких належить і теперішня жорстокість, звернена проти жидів".

З того можна б вносити, що тепер самі жиди почнуть ширшу акцію проти злочинців Кремля.

Ще згадаємо, що нюйоркський „Дейлі Воркер" називає мову про совєтський антисемітизм „гістерією", а такий самий комуністичний часопис в Лондоні називає це „мітом, вигаданим американцями".

Б. Сивенко

ТРИ ПАРАЛЕЛІ — ОДНА НАУКА

Признаємось одразу і щиро: ми завжди мали сентимент до мрійників і шанували шляхетні мрії. Адже без мрій життя сіре і нудне. Як стандартна їжа в стандартних скитальських таборах або як читання „короткого курсу ВКП(б)".

Але люблячи і шануючи мрії ,ми разом з тим завжди були тої думки ,що політика — не поле для мрій.

Відомо всім ,як багато покладено зусиль, щоб змонтувати так звану Европейську Оборонну Спільноту (позначатимемо скорочено ЕОС) в рамах Північно-Атлантійського Пакту (позначатимемо з-англійська НАТО — як вже узвичаїлось). Перша . ліпша, тобто всяка, оборонна спільнота немислима без оборонного засобу — збройної сили. То ж хребтом ЕОС мала би бути спільна европейська армія західно-европейських держав, у тім числі й Німеччини. Ця армія запляноване як армія інтернаціональна, принаймні в межах Европи, бо вийнята з-під розпорядження окремих національних урядів держав-учасниць ЕОС, а поставлена під розпорядження Головної Команди збройних сил НАТО, що її очолює сьогодні американський генерал Метью Ріджвей. Шуманів плян господарської співпраці держав-членів ЕОС, що в його (пляну) основу покладено Франко-німецьке порозуміння щодо залізорудних і вугільних ресурсів Руру та Саари, мав, сказати б так, підмурувати, підвести економічну базу під пляновану консолідацію Західної Европи. „Родзинку" Шуманового пляну становить отой справді щасливий і далекосяжний (якби його вдалося зреалізувати!) промисл: виключити з об'єктів франко-німецької конкуренції і звідси — постійного джерела конфліктів — оті згадані вище ресурси залізної руди та кам'яного вугілля.

Понад три роки монтовано Европейську Оборонну Спільноту. Здавалося, вже усунено й оминено всі більші перешкоди. Аж раптом усе загальмував, а навіть саму будову ЕОС поставив під знак запитання недавній прихід до влади в Франції нового уряду — уряду Рене Маєра. Новий прем'єр, бувши зобов'язаний підтримкою деґолістам (як відомо, противником нинішнього договору про Европейську Оборонну Спільноту), заявив одразу, що договір цей треба переглянути і де в чім доповнити. **Без цього, мовляв, Франція прийняти його не може.** А що, власне, саме на основі цього договору і в рямках ЕОС мала б творитися спільна европейська армія, то ясно отже, що оборона Европи з новим роком затанцювала взад.

Та це ще не все. „Де тонко, там рветься" — каже народне прислів'я. Тож услід за французьким прем'єром і німецький прем'єр-канцлер Аденауер проголосив, що договір про ЕОС у такому його вигляді, як він є сьогодні, **Німеччина ратифікувати не може.** Чому? запитується — адже досі західно-німецький уряд приймав і навіть боровся за нього проти опозиції. Тепер же Аденауер киває в бік Франції і собі заявляє: потрібні доповнення, взагалі переглянути!

У світлі цих вимог ревізії спільноевропейського договору з боку двох найголовніших його партнерів — поганою втіхою звучать „потішаючі злагіднення" в заявах обох прем'єрів — що, мовляв, „у принципі" вони договір підтримують. Самі принципи ще нікого не нагодували і не нагріли.

Так далекосяжна мрія про об'єднання Західної Европи для ефективної відсічі аґресорові покищо повисла в повітрі, не можучи реально „приземлитися".

„Американський Комітет визволення народів Росії — організація, створена приватними американськими чинниками — повзяла собі також шляхетну мету-мрію: об'єднати всі діючі антибольшевицькі національні групи серед еміграції з СССР, щоб, діючи спільно-організовано, повалити сталінський режим. Гуртом, мовляв, можна й „батька" набити. Ну, річ ясна, в гурті хтось має бути старший — так, принаймні, мислять сьогоднішні керівники АКВНР, і вже згори на цю ролю „старшого" садовлять росіян.

Чому ж це — мрія (а ми ще й додамо: дуже наївна мрія!)? А тому, що це спроба об'єднати вовка з козами. І до такої мрії ми не можемо мати навіть сентименту. І це з тої причини ,що тут, поруч з безсумнівними мрійниками, ми бачимо зле замаскованих спекулянтів. Проблема політичного об'єднання для солідарної дії різнонаціональних антибольшевицьких груп на еміграції —річ не така вже й складна, далеко простіша, ніж проблема ЕОС. Лише треба без вихилясів узяти один єдино можливий ключ: **шанувати політичний суверенітет, індивідуальність кожної національної групи.** Говорячи образно, не вважати себе чистокровним арабським скакуном, а сусіда свого — верблюдом. Тим більше, що якраз цьому „верблюдові" (з погляду „скакуна"-москаля, очевидно) найбільше довелося і тепер доводиться бігати по „необ'ятних просторах" Есесерії. Факт незаперечний, що росіян (москалів) за два десятиліття не було стільки депортовано, скільки українців за одне трирічча 1930-1932!).

Тактика роблення з українців „верблюдів", стосована „Американським комітетом визволення народів Росії", досягла своїх Геркулесових стовпів у недавній заяві адм. Стівенса, керівника цього Комітету, в якій він висловився так: серед української еміграції є дві поважних течії: одна за самостійність, а друга — за федерацію в рамках Російської держави. Це, безперечно, свого роду „історична" заява! В порівнянні з нею заява французького прем'єра Маєра, що він „у принципі" підтримує спільноевропейський договір — криниця мудрости і тепла материнська ласка.

Після цеї Стівенсової заяви можна не сумніватися, що з акції АКВНР, крім конфузу і зайвих видатків, нічого більш не вийде.

„Боже, нам єдність подай!" Хто з нас не знає цієї побожної фрази-заклику? Її співано в церквах обох наших віровизнань, „червоною ниткою простягнена вона в промовах наших патріотичних доповідачів і в консолідаційних писаннях публіцистів. Не помилимось ,коли скажемо, що цей чудовий заклик став уже утертою фразою. Але само по собі прагнення нашої політичної консолідації — ніби річ цілком законна. І ніби нема на шляху до цього особливих перешкод: ні сталевого промислу, боротьба за котрий розводить у різні сторони Францію і Німеччину, ні керівницької (від слова керівники) сторонничости (публічна таємниця!) для єдининеділимців, як у випадку з акцією АКВНР. І якщо об'єднання всіх наших політичних угруповань довкола Державного Центру УНР досі нема, — то хіба годі винувати за це чужинців. Сумно? Може й так. Проте аж ніяк не розпачливо. Наще намагання доконче осягти повну внутрішню єдність чи пак „повну консолідацію" політичного життя української еміграції — безперечно мрійницьке намагання і має стільки ж шансів на успіх ,як і перших два, що їх виявом є плян-договір ЕОС і акція АКВНР. Лише що третя, суто українська мрійницька паралеля, дотикає нас найближче і забирає зовсім намарно багато нашої енерґії.

Розгляньмо „на тверезо" останні факти внутріполітичного життя українства по цей бік „заслони". Що сказали представники ЗП УГВР 21 грудня мин. року на консолідаційній нараді (з участю делеґації УКК) в Мюнхені? ,УНРада не повинна зв'язувати себе з екзильним Державним Центром УНР, бо існування цього останнього та підкреслювання „леґітимности" не мають ніякого значення". „Результат місії УКК"). Оце (Цитуємо за „Свободою" ч. 7 сказали угаверівці.

Що ж? Очевидно, кожному вільно вважати себе пупом землі української. Не знати лише, по чиїй стороні стала делеґація УКК, що становить водночас його керівну верхівку. У всякому разі надалі УКК не зможе стояти „по стороні обох — як це було досі; не зможе одною рукою ласкати ДЦ УНР, а другою водночас його бити. Це перший і найголовніший результат місії УКК в Европу на відтинку консолідаційних зусиль. Бувши прихильником політики не на основі мрій, ми такий „результат", до речі кажучи, передбачали. Знаємо бо добре, що в політиці чудес не буває. Скорше вони можливі у воєнних операціях („чудо на Марні", ,чудо на Віслі"). Хоч і тут, при уважній аналізі, виявляється, що кожне таке „чудо" породжене зовсім не чудесними ,а цілком реальними чинниками.

Наш внутріполітичний двоподіл чи навіть триподіл (якщо рахувати й претенсії гетьманців) існує не від сьогодні ніякого унікуму, бо таке саме й не становимо ми щодо цього стрічаємо і в наших сусідів. На це, очевидно, нема іншої ради, крім однієї: Замість наївних співів про єдність, замість марних консолідаційних зусиль — кожному політично свідомому українцеві треба активно працювати по боці когось одного — саме того, куди кличе його голос національної традиції, політичне розуміння доби і національна честь. Не що інше бо, як саме ці моменти спонукують французів (німців також) ще і ще раз передумати всі можливі наслідки свого вступу до плянованої Европейської Оборонної Спільноти і участи в спільній европейській армії з позанаціональним (американським) командуванням. Бо в цім випадку в гру входить **найбільша реальна вартість,** що існує в політиці на сучасному етапі розвитку людства, а саме — державна суверенність нації. Як буде в далекому майбутньому — за п'ятдесят чи сто років — то бачитимуть наші діти чи наші внуки. Вони тоді й діятимуть відповідно до вимог доби.

Чорний континент пробуджується

(Кореспонденція з Лондону)

Слідком за Азією також народи Африки „оставляють свій глибокий сон", як писав у своїй патріотичній поезії будитель Карпатської України о. Духнович, звертаючись до своїх земляків, що були колись під мадярським пануванням. Національне відродження в різних країнах має свої закони. Ці закони діють і між народами Африки. Хоч ці народи, порівняно з іншими країнами спізнилися в своїм розвитку, однак і в цих країнах виникають подібні проблеми. Народи Північної Африки стоять на вищім рівні культури ніж негрські племена Центральної і Південної Африки. В минулому було так, що семітські завойовники - араби творили держави в різних частинах Африки і приносили сюди з собою також свою віру і мову. Народи мусулманської культури, хоч і попали в 18 19 століттях в колоніяльну залежність від західно-европейських держав, однак розвинули своє національно-політичне життя. Деякі з цих народів здобули свою незалежність (напр. Єгипет) або мають автономні права під чужим протекторатом (Марокко і Альжир під Францією). Народи залежних від Франції країн в Африці не відмовилися від свого права на державну самостійність.

Відгомін цієї боротьби доходить аж до Об'єднаних Націй. Народи північної Африки апелюють до Організації Об'єднаних Націй, щоб їх національні права були визнані світом.

Також негрські племена прокинулися зі свого довгого неісторичного сну, І до цих народів дійшла західна цивілізація ,техніка і західні політичні ідеї. Ідея рівности націй і рас ,яку проповідують християнські місіонарі, упала на добрий ґрунт між африканськими племенами. Тільки Південно-Африканська унія під проводом бурського прем'єра д-ра Маллана заперечила рівноправність чорних з білими і провадить послідовну , дискримінацію між расами. Політика уряду д-ра Маллана викликає в англійській пресі і в парляменті гостру критику. Маллана тут називають найбільш небезпечною особою в Африці. Політика расового панування збудила серед чорної людности південної Африки страшне невдоволення. Напади чорних на білих по містах і на провінції множаться. Расова дискримінація в Південній Африці має недобрий відгук серед народів Азії. Нема більш зненавидженої особи в Азії як прем'єр Південної Африки, д-р Маллан. Одночасно з різними вістками про національні рухи в Південній Африці події в колонії Кенії принесли багато турбот для преси, уряду і політики цієї країни. Відкрита терористична організація Мав-Мав серед племени Кікую повела безоглядну боротьбу проти білих колоністів у Кенії та проти своїх таки чорних земляків. Організація Мав-Мав хоче позбутися білого населення, що зосередило в своїх руках земельну власність Кенії і використовує працю безземельних тубільців для себе. Заходами влади вдалося виявити деякі таємниці терористичної організації Мав-Мав. В ній політичні ідеї змішані з поганським чаклунством. Дехто твердить, мовляв, Москва возила деяких ворожбитів із Кенії до СССР і, там їм давали „огляду" в дусі сталінізму.

Масове нищення худоби білих колоністів у Кенії і часті убивства білої людности членами Мав-Мав викликали збоку англійської адміністрації репресії. Члени опозиційної партії праці виступили з гострою критикою політики уряду в Кенії.

Опозиція вимагає, щоб міністер колоній Літтлтон залишив свій уряд. Члени парляменту з участю бувшого міністра колоній Гріффіта (в кабінеті Етлі), літали в Кенію, щоб на місці побачити ситуацію.

Відомий член парляменту і голова Конґресу народів проти імперіялізму, Феннер Броквей, у публічних промовах поставив ряд домагань до уряду в справі реформ у Кенії. Справа масових репресій, де діє терористична організація Мав-Мав, розділила публічну опінію в Британії на дві протилежні групи. Це викликало протести. Мовляв, застосування колективної відповідальности суперечить духові християнства.

Трагічні події, які переживає Кенія ставлять перед цілим світом проблему колоніялізму. Посли Партії Праці заявляють, що подібна ситуація загрожувала і в інших африканських колоніях, але попередній уряд реформами на користь чорної людности завчасу усунув небезпеку і співжиття між чорними і білими далі розвивається в мирі і згоді. Тому і для Кенії опозиція вимагає рішучих заходів для зрівноправнення чорних тубільців з білими колоністами, для земельної реформи на користь чорної людности й т. п.

Чорний континент в русі. Почалися там національні рути, подібні до тих, що в Азії.

Від політики европейських урядів буде залежати, яким шляхом піде національне відродження в Африці.

К. О.

Д. Галичин

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(3)

Ціллю делеґ. УКК є з'ясувати це все компетентним російським і не-російським представникам та переконати їх, щоб вони взяли це все під увагу і таким чином вможливили відповідну розв'язку проблеми створення справді демократичного і справедливого координаційного центру російських і не-російських представників, відданого справі допомоги народам Сов. Союзу в їх боротьбі за визволення та встановлення їхніх вільних і суверенних національних держав на їх етнографічних територіях".

Наші думки були довкола наших завдань в Европі й тоді, як наш великий „залізний птах" з легкістю відірвався від американського континенту і за короткий час опинився над океаном. Ми всі три „летіли" вперше до Европи; я сам вже три рази „міряв" ширину океану, раз в бік до Европи і два рази до Америки, але мої супутники, що народились в Америці, були в дорозі до Европи перший раз. Згідно з пляном, ми мали зупинитись в Ґендор в Новій Фунляндії і опісля в Шерон в Ірляндії, але погана погода не дозволила літакові приземлитись і ми поїхали прямо і без перерви до Амстердаму в Голандії. Подорож тривала 13 годин, отже приблизно стільки годин, скільки днів тривала моя перша поїздка кораблем до Америки в 1924 році. З Ню Йорку, як сказано, ми вилетіли в неділю о год. 11:30 рано, а приземлившись в Амстердамі наші годинники показували 1-шу по півночі, хоч на ділі там була 7 год. рано. Нашим летом назустріч сонцю ми випередили годинник на 6 годин.

Під час перелиту через Атлянтик ми один раз були попали в „повітряну трубу", в дивну прогалину-щілину в атмосфері і наш літак, не маючи об що оперти свої крила ані не маючи опертя для пропелерів, прямовісно злетів вниз з такою наглістю, що усіх подорожніх підкинуло аж під стелю літака. Понад Атлянтиком летіли ми ввесь час на висоті 18 до 20 тисяч стіп.

В Амстердамі нам довелось кілька годин чекати на інший літак, що мав завести нас до Діссельдорфу в Німеччині, а звідтіль до Мюнхену. Цих кілька годин ми використали на те, щоб перейтись та розглянутись по місті. Це була рання пора, коли всі спішать до своїх зайнять і нашу увагу притягла головно справжня „хмара" велосипедів-роверів, що служать голандцям за індивідуальний засіб транспорту.

Після короткої зупинки в Діссельдорфі, ми мали летіти до Мюнхену, але над цею баварською столицею була тоді сніговія й тому наш літак скеровано до Франкфурту над Майном, а звідтіль ми вже поїхали залізницею до Мюнхену. Ця подорож літаком і залізницею з Амстердаму до Мюнхену забрала нам 17 годин, отже більше часу, ніж подорож з Ню Йорку до Амстердаму. До Мюнхену ми приїхали у вівторок, 16 грудня, о год. 12.30 опівночі. На залізничій станції нас зустрів четвертий член нашої делеґації п. В. Душник та запровадив нас до готелю Баєрішер Гоф, де ми вже мали замовлені кімнати.

Виїжджаючи з Франкфурту до Мюнхену залізницею, нас зустріла несподіванка. Ми розмовляли по англійськи, аж нагло почули за нами голос: „Чи панове, припадком не українці та чи не їдете до Мюнхену, бо й мені туди дорога!" Був це пан Опаренко, урядовець ББС — Брітіш Бродкестинг Корпорейшин і представник Української Національної Ради в Лондоні. Його, як і представників УНРади в інших країнах, покликано на наради до Мюнхену у зв'язку з нашим приїздом і так трапилось, що ми зустрілись вже по дорозі. До Мюнхену ми вже поїхали разом, розмовляючи та взаємно обмінюючись думками й інформаціями.

Моїх супутників, що вперше відвідували Европу, здивували дещо европейські порядки вже в потягу. Як у нас, в Америці, є тільки різні потяги, але в них самих немає кляс, так в Европі в кожному потягу є три кляси: найліпша перша, середня друга і третя для загалу. Ми їхали першою клясою, але своїм комфортом та вигодою вона не дорівнює безклясовим американським отягам. Ці европейські потяги, щонайменше той, яким ми їхали, це старе, забруджене „доробало", яке в Америці вже давно викинули б на „джонк".

Европу ми відчули ще й під іншим оглядом: нас скрізь питали за документи та на двох кордонах перевірювали наш багаж. На нашу заввагу, чому так часто перевірюють пашпорти, німецький митний урядовець чемно і бездоганною англійською мовою відповів — не без тіні іронії — що европейські країни не такі великі, як Америка. До речі, англійською мовою можна без труду порозумітись в Голандії і Німеччині, а в готелю, де ми зупинились, велика частина обслуги говорила по-англійськи.

Приїхавши до Мюнхену в ночі з понеділка на вівторок, ми ще довго розмовляли в готелю; п. Душник інформував нас про свої вступні розмови. Але після кількох коротких годин відпочинку, ми вже знову були на ногах та почали свою европейську програму. Її виконання, головно численні відвідини місцевих українських установ та поодиноких осіб, нам уможливило в великій мірі европейське представництво Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК), що поставило нам до розпорядження свою автомашину та молодого, незвичайно симпатичного і культурного шофера, п. Патрая. Між іншим, дружина п. Патрая дістала, завдяки стараням Преосвященного Бучка, стипендію і тепер студіює музику-спів в Італії.

В Мюнхені ще багато слідів і незалікованих ран з другої світової війни. Навіть готель Баєрішер Гоф, в якому ми були зупинились, щетільки на половину відбудований, а половина стоїть в руїнах, яких ще багато в місті. Але місцеве населення до них вже призвичаїлось, їх майже не спостерігає і життя вже пливе цілком нормальним руслом. В крамницях все можна купити, як і в ресторанах можна дістати всілякі страви. В порівнянні з Америкою все ж таки вражає незаможність,що видно головно по одягах людей, зокрема жінок. Мене інформували, що Мюнхен, як і багато інших німецьких міст, вже на 80 відсотків відбудований, що у великій мірі завдячується американській фінансовій допомозі. На думку приходить Україна та її окупанти. Тоді, коли американці в Німеччині самі багато докладають та допомагають переможеному народові знову стати на ноги та зажити мирним заможним життям, то окупанти України стягають з неї справді останню полатану сорочку.

(Продовження буде).

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній

Андрій Яковлів

НЕЗАБУТНІ ДНІ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ

(Уривок з моїх „Споминів").

(2)

Український Національний Конгрес.

Щоб український національний рух остаточно впорядкувати та усталити політичні вимоги України, необхідно було поставити на чоло його правильно організований, на зразок парляменту, всеукраїнський центральний орган — Українську Центральну Раду. З цією метою УЦР скликала в Києві Український Конгрес, який і відбувся в днях 6—8 квітня 1917 р. На Конгрес прибуло біля 900 делегатів з мандатами від селян, робітників, вояків та політичних, культурних і професійних організацій з цілої України. Я приймав участь в Конгресі як представник Товариства українських адвокатів Києва, що було зорганізовано мною та адвокатом Войткевичом - Павловичом. Конгрес засідав в залях Київського купецького клюбу, будинок якого був на Олександрівській площі. Найбільша тоді в Києві двохповерхова заля клюбу з білими мармуровими колонами й балконом навкруги залі, була вщерть переповнена делегатами. На високій естраді стояв президіяльний стіл, за яким зайняли місця члени президії ЦР.: голова — проф. М. Грушевський з довгою сивою бородою, якого селянські та військові делегати називали: „Батько Грушевський", заступники голови В. Винниченко та С. Єфремів, докладчики та секретарі. Праворуч від президії на високому пюпітрі стояв великий портрет Т. Шевченка, гарно уквітчаний рушниками, над портретом — великий блакитно-жовтий прапор. Ліворуч стояла катедра для промовців. Кожний промовець, виступаючи на естраду, в першу чергу схиляв голову перед портретом Шевченка, потім клянявся президії, а військові промовці, якщо були в уніформі, ставали перед портретом „на позір" та по військовому віддавали „пошану" великому національному поетові - будителеві. Така пошана робила величезне враження на присутніх, підносячи їх патріотичне почуття й ліпше, ніж будьякі заходи голови зборів, спричинялись до утримання порядку на зборах: присутні почували себе, як у церкві під час Божої служби, виключаючи випадки, коли захоплені промовами М. Грушевського та інших промовців, вставали з місць та виявляли свої почуття проголошенням: „Хай живе Україна!" Вічна ганьба гнобителям України!", „Хай живе батько Грушевський!" тощо.

Перший день Конгресу був заповнений привітами численних представників різних українських установ та організацій та представників російських урядових установ і чужих організацій. Від російського уряду привітав Конгрес голова Київського губерніяльного земства, що виконував тоді обов'язки Київського губернатора, Суковкин. Його привітання та побажання, щоб Україна здобула повну автономію, були прийняті оплесками та співом національного гимну: „Ще не вмерла Україна!". Глибоке враження на конгресистів зробив делегат морської флоти, лейтенант Савченко-Більський, який був в морській уніформі і перший став „на позір" та віддав пошану перед портретом Шевченка. Конгрес влаштував йому бучну овацію. Один селянин з Чернігівщини виголосив своє привітання у віршованій формі. Всі промовці висловлювали довір'я УЦР, як верховному органові України, обіцяли за себе й закликали всіх виконувати розпорядження ЦР та вимагали повної автономії України.

Другий день Конгресу був присвячений читанню та обговоренню рефератів, що пояснювали з історичного та правного погляду основи автономії, організацію автономного устрою й управління або викладали про організацію виборів до парляменту та чинність цього законодатного органу. Вступний реферат про історію Української державности виголосив проф. Грушевський.

(Продовження буде)

ЛИСТ

(Пам'яті незабутнього Володимира Блавацького).

Дорога Наталю!

Я так і знала, Наталю, що Тебе оця коротка, та яка ж трагічна змістом телеграма „Блавацький помер — похорон у суботу", вразить наче громом і звалить із ніг. Саме тому, що Тобі, хворій від цієї вістки, ніколи було приїхати з далекого Форт Вейну на останнє побачення, я маю сумний обов'язок про все докладно Тобі розказати.

Сьогодні неділя. Вчоращний день, що його треба було так важко пережити всій американській Україні, пройшов як тисячі інших. Час до часу я думаю, що це все був кошмарний сон — так тяжко усвідомити собі цю жахливу дійсність. А однак...

Блавацький помер. Це сталося два місяці після операції, що, мабуть, усе приспішує кінець при такій страшній хворобі. Бідна Віся знала про неминучість цієї трагедії ще тоді, 11-го листопада, коли він лежав у лікарні з надією, що все йде до кращого. Наталю! Вона ходила коло нього, здушуючи по-геройськи сльози (їй навіть плакати не було можна!) — з присудом смерти в серці. Вона ридала по кутках, а до нього мусіла виходити з усмішкою на устах і вдавати безжурну перед ним і всіма, що до нього приходили. Це, однак, страшне!

Мені важко описати Тобі, що нам усім довелося пережити в цих останніх днях. — Лежав Блавацький не в каплиці, а в просторій театральній залі, повній вінків і квітів. Там, де провів ціле своє трудяще життя і що любив понад усе, сцену — там і спочивав, тихий та величний. Лежав у новій хаті — гарній, бронзово - мосяжній, вистеленій м'яким, кремовим шовком. (Потім вірні сини несли її на своїх раменах. Шістьох: Сердюк - Пінот, Карпяк - Левицький, і Мельник - Шашаровський). Народ плив хвилями, щоб в останнє попрощати героя української сцени. Публіка не забула прийти на фінал останньої дії великої драми - містерії, що їй на ім'я „Життя".

В головах у Нього стояла китиця червоних гвоздиків форми серця — квітів, що їх Він найбільше любив і що ними Віся завжди його обдаровувала. Гвоздики з найбільш трагічним у світі написом: Мужеві — Дружина. В ногах у домовину я поклала скромну китицю дрібних, білих хризантем — від Тебе, Наталю. Вони й лежали тихо біля нього, аж доки їх не забрали, коли закривали віко. (Потім вони поїхали з безліччю інших на його останнє місце). Побіч був вінок із білих гвоздиків — від нас, усіх його вірних друзів — акторів. Була там і Вас Обоїх участь.

А далі — вінки від товариств, організацій, установ, від приятелів, знайомих — море живих квітів, що їх Він за життя так любив. Народ гідно виряжав в останню путь свого героя, великого громадянина.

Други - комбатанти віддали своєму товаришеві почесть, схиляючи над ним національний прапор. Потім — вкрили червоною китайкою.

Як птахи, злетілися — приїхали з усіх усюдів його вірні приятелі: реж. Гірняк із жінкою й кількома студійцями, Сердюки, Маруненки, Кононів, Тамара, Федь, Ґенко Томків — пам'ятаєш його? Він усе залюбки робив у театрі знімки, а оце з „Останньої Драми" накручував фільм і знімав усі фрагменти та ще було багато, багато інших. — На залі над домовиною промовляв - прощав ентузіяст театру й приятель Блавацького, д-р Мишуга, а над гробом реж. Гірняк. Прощали зворушливо, тепло. Хор жалібно співав „Вічную пам'ять... „За тобою, Морозенку, вся Вкраїна плаче"... Народ справді плакав, ридав і кидав квіти, квіти...

Пам'ятаєш, Наталю, прем'єру „Голгота" в Коломиї? Як появився на сцені Блавацький у ролі Христа, публіка з ентузіязмом привітала його і вкрила всю сцену білими квітами. Наталю! Так було й тепер — тільки, що це не було в рідній Коломиї, а в чужій далекій, стороні.

Віся страждала тихо й по геройськи. Час до часу зривався в неї гіркий плач — це вона усвідомлювала собі своє сирітство. Насправді ж сиротами залишилися і ми, всі його актори. Ми стояли довкруги гроба, бідні й розгублені — „тримали в долонях свої серця і дули на них, щоб не боліли".

Потім — ми постелили їх йому під ноги замість грудок рідної землі на домовину. — Тужно заголосила трембіта, сповіщаючи про смерть. Плакала земля гарячими сльозами, небо плакало дрібним, холодним дощем — усе злилося в одне велике ридання. А над усіма повисли останні слова прощання реж. Гірняка: „прости нам, Блавацький-друже, але ми безсилі...". Не можу писати більше про це, Наталю, колись розкажу — але саме ця наша безсилість, це остання кривда, що її зазнав вірний син України, Володимир Блавацький, коли ми виряжали його на новосілля.

Твоя Оксана.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас дуже вмістити в найближчому числі „Свободи" мого листа такого змісту:

„В числі 18-м „Свободи" з дня 20 січня б. р. на сторінці 3-й, в оголошенні Святочного Комітету українських організацій м. Ню Йорку про „Маніфестацію" для відзначення 35-тої річниці проголошення державної самостійности УНР, між іншим надруковано:

„З привітаннями виступлять: Сеньйор українських політичних діячів і автор конституції УНР, проф. Андрій Яковлів"...

Цим подаю до прилюдного відома, що я не є „сеньйором українських політичних діячів", а в цей час взагалі не займаюся політичною діяльністю, що я не був автором Конституції УНР. Автором проєкту Конституції був сл. пам'яти Голова Української Центральної Ради, проф. М. Грушевський. Його проєкт був предметом праці Спеціяльної Комісії ЦР, яка потім і подала його на затвердження ЦР. Нарешті, я не дав своєї згоди на „виступ з привітанням" на проєктованій Маніфестації 25 січня з огляду на своє здоров'я, обіцяючи лише бути присутнім на цій урочистости, якщо мені дозволить стан мого здоров'я.

З правдивою пошаною

Андрій Яковлів.

Хроніка українського життя

В БРАЗІЛІЇ

БЛАГОСЛОВЕННЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ

Першого січня ц. р. відбулося благословення нової величавої церкви в місцевості Дорізона. Це церква св. Иосифа. На цю урочистість прибуло багато вірних греко-католиків.

В НІМЕЧЧИНІ

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ТАБОРІ ЛІНҐЕН

Табір Лінґен/Емс складається з різних національностей: сербів, лотишів, поляків, естонців, хорватів, білорусів, німців та інших, в тім 170 українців: 107 православних і 63 греко - католики, всі переважно хворі, старі, без праці.

Є уладжених 4 церкви: римо - католицька, українська автокефальна православна церква, побудована спільно з греко - католиками, сербська православна й євангелицька. З постійних священиків є тільки один сербський, всі інші доїжджають з інших таборів. В 1950-1952 рр. до греко-католиків доїздив о. Ігор Сендецький, який в 1952 р. переїхав до Ганноверу і українці залишились без свого священика.

30 листопада був о. декан М. Москалик з табору Зеедорф і своїм приїздом справив усім велику радість. Він відслужив Службу Божу та виголосив проповідь. Багато вірних приступило до св. Причастя. Після обіду відслужив о. декан Молебень до Найсолодшого Серця Ісусового і потім ще довго люди співали релігійних пісень.

ВІДГУКИ ДНЯ

ДВА СІЧНІ

Був місяць сігень, 1918.

Ніби такий самий, як сотні минулих сігнів у нашім ріднім краю. І вітер з морозом, і сніги, і Різдво в засніжених хатах, і Иордан на замерзлих рігках.

Ніби такий самий.

Але який же інший!...

На Софійській Площі, там, де Богдан Хмельницький показує булавою на півнігного ворога, там, де Мазепина дзвіниця просить Бога не слухати щорігних викликань її ктитора, там, де ненарушима стіна Собору є символом стійкости народу — сталася в тому сігні подія, що мов горіюгий кущ на Хориві вестиме нас у майбутнє.

Двадцятдругого сігня, 1918 р., проголосила Україна віднову своєї самостійности.

Знявся над Києвом золотий гомін дзвонів і співів, знялися з дахів голуби і полетіли вгору.

„Над Києвом голуби і сонце" — сказав потім поет.

Над Києвом голубо-жовті прапори вільного народу.

— — — — — — —

Був місяць сігень 1919.

Знову в серці Києва, на Софійській Площі — золотий гомін, і голуби, і сонце. Західня Україна з'єдналася зі Східньою во єдину, соборну і незалежну Державу.

А на київських горах стояв, опромінений сонцем, Апостол Андрій Первозванний і хрестом благословив велике діло.

„Із сизої давнини говни пригалюють"...

І моноксіли Святослава, що Візантією трусив, і байдаки Осьмомисла, що суди судив на Дунаю, і гайки Сагайдагного, що Чорне море уярмлював.

А з говнів висідають славні прадіди великі і йдуть туди, де внуки прапори розвинули, йдуть на Софійську Площу, де — Хмельницький, дзвіниця і ненарушима стіна.

— — — — — — —

Над Києвом золотий гомін...

А в тому гомоні: „Вже воскресла Україна" — на стару мельодію і „Як умру, то поховайте" — заповіт людини, хог і великої.

„Революції ніякими гарматами без пісні не встановити"...

Не вродилася ні в першому, ні в другому сігні пісня, яка була б виявом соняшної радости і твердої волі народу, що вже розірвав кайдани, що вже окропив свободу вражою злою кров'ю...

Не вродилася...

А така пісня була потрібна, багато більше як тепер. Бо тепер „Ще не вмерла Україна" і „Заповіт" знову набрали актуальности.

— — — — — — —

Були в нас два великі сігні...

Згадуємо їх як світляний сон, згадуємо і тут і там, голосно і тихо, а всі з набожністю.

А великі предки, що пригалили були говнами із сизої давнини, б'ються з думками: ги внуки не доросли, ги встоятись не було сили?!...

А все ж таки і вони, і ми: Що було б, якби тих двох великих сігнів не було?!...

Галактіон Чіпка.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 204 ВІДДІЛУ УНС В НЮ ЙОРКУ

В дні 10 січня 1953 р. відбулись Річні Загальні Збори 204 Відділу УНС в Ню Йорку при участи 94 членів. Після полагодження всіх вступних формальностей урядовці Відділу приступили до звітування з праці за минулий рік.

Присутні члени на Зборах довідались, що впродовж ділового року відійшло з Відділу (померли, відійшли з переступними листами, або з виплаченою готівкою) 78 членів, прийнято нових 54 членів. Всіх членів на кінець звітового року є 1276. В звітовому році вислано до УНС дол: 31.935,37. За те за цілий рік вплинуло до каси Відділу 2.734.48 дол., а видано 508.00 дол. В касі залишилось готівки на 2.226.48 дол. Урядовці 204 Відділу відвідували хворих своїх членів по шпиталях і приватно вдома, брали участь в похоронах померлих 5-ох членів, влаштували в літньому сезоні великий пікнік для своїх членів і їхніх родин та поробили вже деякі підготування для влаштування пікніку на наступний рік. Крім тої праці урядовці Від. брали активну участь, як представники Відділу, в Об'єднаному Комітеті Організацій міста Ню Йорку. На Зборах Відділу, делегати пп. адв. Гаврилко і Бакуменко, поінформували про корисну суспільно-громадську працю в цьому Комітеті, хоч і вона проводиться серед певних труднощів. Рівнож підкреслили видатну працю Українського Конгресового Комітету і закликали всіх членів вплачувати Національний Даток.

Після короткої ділової дискусії, на поставлений попередньо внесок контрольних чинників, члени одноголосно уділили абсолюторію уступаючим урядовцям.

Згодом приступлено до вибору нового уряду на 1953 р. По короткій дискусії вибрано через аклямацію такий склад Управи: пп. П. Марко — предсідник, П. Сокальчук — заст. предсідника, В. Гасій — фінансовий секретар, Гр. Бакуменко — рек. секретар, І. Крочак — касієр, д-р В. Марків — заст. касієра, А. Марко і С. Бланий — прапорщики, адв. Гаврилко і Бакуменко — делегати до Об'єднаного Комітету Організацій, д-р Соколишин, д-р Козак і С. Назар — члени Контрольної Комісії.

З черги забрав голос, на прохання членів, присутний на зборах предсідник УНС п. Д. Галичин. Він ствердив, що УККА відограє неоцінену ролю в суспільно-громадській і політичній ділянках серед українців в Америці і має теж велике значення в американському світі. На ведення, однак, так важливої і необхідної праці потрібні фонди, а тому всі члени УНС і всі українці повинні вплатити Національний Даток. Рівнож згадав, що українці у вільному світі повинні сконсолідуватись в час важливих світових подій. Згадуючи промісію УККА в Европі, подав, що місія в Европі добилась серед української іміграції „координації дій", а це великий здобуток. Торкаючись справ УН Союзу, згадав про придбання „Союзівки", яка має бути не тільки вакаційною оселею, але плянується також заложити дім для старців. На конвенції УНС делегати винесли ухвалу, що все членство УНС на цілі „Союзівки" повинно вплатити принайменше по 1 долярові.

При кінці Зборів члени ухвалили вплатит з фондів Відділу до УККА 50 дол., залишенцям в Европі 25 дол. та на Пласт 25 дол. а на видання книжки УПА 10 дол.

Секретарі Зборів:
І. Гурик і О. Кулинич.

Дітройт, Міш.

З ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ

(В. Стефаник, як творець і людина, — Український Зелений Клин — сусід Кореї, — Коференція творчих сил).

Після двох вечорів з виключно музичною програмою (Бортнянський — Витвицький — Гайворонський і концерт А. Рудницького) заслухали члени і гості Л.-М. Клюбу двох докладів при двох різних зустрічах. 14 грудня програма була виключно „стефаниківська", а 28 грудня м. р. „зеленоклинська".

На вечір, присвячений В. Стефаникові склались: доклад письменника Михайла Бажанського, твір „Сини", що його по мистецьки виголосила з пам'яті п. Катря Кривуцька, зворушуючи до сліз слухачів, і спогади адв. Задуровича про його колишнього приятеля, Василя Стефаника.

В свому докладі п. М. Бажанський охопив усесторонньо творчість письменника, підкреслюючи те, що йому найбільш прикметне і що запевнює йому тривки і почесне місце в історії українського письменства. Прелегент уже довший час працює над критичною аналізою мистецької спадщини Стефаника, отож у кожному його реченні пробивалось знання предмету й глибока любов до його і до самого творця, якого він колись особисто добре пізнав. Релєфність викладу збільшили цитати деяких місць із творчости В. Стефаника, що були пов'язані в майстерну цілість.

Доклад про Український Далекий Схід був тематично пов'язаний з ґеополітичним значенням Зеленого Клину (сусідство з Кореєю). Докладчик В. Несторович, особисто знайомий з цим тереном, дав перегляд кольонізації Усурійщини й Приамурщини, з'ясував загальні події на Сибірі та зокрема на Д. Сході в часах революції (1917-1922 рр.) і довше спинився при національному рухові українців у тих часах (осяги в ділянках: організаційній, культурно-освітній, політичній, військовій, шкільній, кооперативній). Прелегент у деяких місцях свого докладу, для кращого висвітлення настроїв, відчитав уривки з мемуарної повісті про Зелений Клин, над якою працює.

Під час вечора влаштована була невеличка виставка літератури про Зелену Україну, м. ін., отримана тепер з Риму брошура проф. Лєо Маніїно: Ля кольонізаціоне Украіна нель Азія Орієнтале (вид. 1939 р.)

В музичній частині виступила відома піяністка проф. Решетилович.

Дня 3 січня ц.р. відбулась заходом Л.-М. Клюбу конференція творчих сил, На жаль зі запрошених дискутантів з'явилась тільки половина, а саме: мистець Е. Козак (він і провадив коференцію), музика В. Витвицький, проф. І. Розгін та артистка К. Кривуцька. Не вважаючи на брак комплету намічених у програмі дискутантів, чи пак докладчиків, конференція мала цікавий перебіг, тимбільш, що тематично зосередилась на проблемах духового життя на терені Дітройту. В ширшій дискусії, яка развинулась над думками і тезами програмових докладчиків, забирали голос ще М. Бажанський, В. Несторович, член ВУАН А. Шашло і В. Приходько, пані Решетилович і Лідія Черних. Рішено скликати за якийсь час чергову конференцію.

Дня 11 січня ц.р. Під час зустрічі членів Л.-М. Клюбу проф. Дольницький виголосив доповідь п.н. „Україна, як ґеографічна одиниця", а в музичній частині виступила піяністка п. М. Тарнавська.

В. Н.

Два жидівські щоденники зіллялися в один

Ню Йорк. — Щоденники „Джуїш Морґен Журнал" і „Дер Туґ" почнуть виходити від понеділка як один щоденник під назвою „Морґен Журнал-Туґ" (Ранній Журнал-День). Він появлятиметься в дотеперішнім приміщенні „Дер Туґ" при 183 Іст Бродвей, а його редактором буде Давид Меклер. Він виявив, що яких 15 співробітників збанкротованого „Морґен Журналу" втратить працю, одначе дістануть пляновану кінцеву платню. Теж деякі бизнесові працівники втратять роботу. „Журнал" був друкований у 45,000 примірників, а „Дер Туґ" в 55,000. Головний редактор „Туґу", Самуел Дінґел, залишиться на своїм становищі. Крім згаданого об'єднаного щоденника виходить у Ню Йорку соціялістичний „Форвертс" і комуністичний „Фрайгайт", а для нових іміґрантів „Дер Ауфбау", який видається німецькою мовою містить статті в англійській мові.

ПОЛІЦІЯ В НЮ ДЖЕРЗІ ДАВАЛА ОХОРОНУ ЗЛОЧИНЦЕВІ

Ню Йорк. — Дальші зізнання свідків перед Стейтовою Карною Комісією виявляють, що поліція в прибережних місцевостях стейту Ню Джерзі давала охорону кримінальним типам, які керували незаконними діями в корабельних причалах. Свідок Франсіс Сміт, переповідаючи поодинокі факти убивств для втримання при контролі над робітничими юніями ватаги, очолюваної Майкелом Баверсом, виявив теж, що Франк Бореллі, начальник поліції в Кліфсайд, у стейті Ню Джерзі, дав йому самому й його товаришам захист, коли в 1935 р. агенти Федерального Слідчого Бюра шукали за ним, щоб притягнути його до карної відповідальности.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Вільна Україна, від. 152 повідомляє, що річні збори відбудуться у середу, 28. січня, о год. 8:30 ввечорі, Ukrainian Center, 180 William St. Проситься усіх членів прибути на збори. — І. Вакум, секр.

Посмертна Згадка

МИХАЇЛ ШЕВЧУК в Pottstown, Pa., член Бр. св. Петра і Павла, від. 383 УНСоюзу помер 19. січня 1953 р., у 66. році життя. Покійний родився в селі Пядичі, пов. Коломия, Україна. Оставив у смутку жену Марію, сина Миколая, дочку Катерину, зятя і невістку. Похорон відбувся 22. січня до Церкви св. Михаїла, а відтак на український цвинтар у Pottstown, Pa. В. Н. П.
І. Грозінський, секр.

ГРИГОРІЙ ОЛЕСНИЦЬКИЙ
б. адвокат у Золочеві, учасник визвольних змагань, сотник УГА, начальник штабу Групи Долуда, після важкої недуги помер у 63 р. життя дня 22 січня.
ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА
відправиться
В ПЯТНИЦЮ 23. ц. м. о год. 8 веч. у Погребовім Заведенні Березовського, 525 E. 6th St., New York.
ПОХОРОН відбудеться в суботу 24-го о год. 9:30 з Церкви о.о. Василіян на Бронксі, 1745 Washington Avenue.
СЕСТРА і РІДНЯ.

З великим сумом повідомляємо, що 20 січня ц. р. о 9 год. ранку в шпиталі в Шікаґо, після короткої, тяжкої недуги на 64 році життя тихо упокоїлася
ДАРІЯ ІВАНІВНА
ЯРЕМЕНКО
Нехай чужа земля буде їй легкою!
Оксана й Аркадій ЯРЕМЕНКО.

ТАРЗАН, ч. 2995. Сіра смерть

Із стадом слонів, що оточили чорного Маллюка, Тарзан вів бестії, що кричали в скаженій панічній утечі, перед брамами міста.

Цей глибокий рев стада, що панічно втікало, змусив вояків, в переляканому здивуванні, стрінути нову атаку.

„Танторе!", кричав Тарзан. „Бундоло, Танторе! Бундоло! Вбивай, Танторе! Вбивай!"